

חם בעיר

מבט מלמעלה על מלחת הקישון "האפנדיקס" ושטחי אחסון המכולות וצילום: "מכנף מיפיו ושירותים אוויריים" עבור רשות נחל הקישון

דרוש צדק חברתי וסביבתי

"תופעת איי החום העירוניים הולכת ומתעצמת בישראל בשל ההתחממות הגלובלית והיא גורמת לעליית טמפרטורות בקצב מהיר מהמוצע העולמי. אחד הפתרונות לכך הינו הרחבת השטחים הפתוחים דוגמת פארק נחל קישון העתידי, המהווה ריאה ירוקה וחיונית לתושבי חיפה והסביבה", כך אומרת שרון נסים, מנכ"לית הרשות לנחל הקישון // יובל גמליאל

המשווע לאתרים מסוג זה לאורך צירי מים. "יש לציין כי הטמפרטורות בישראל עולות כבר כעת בקצב מהיר יותר מהמוצע העולמי ולכן ישנה דחיפות רבה יותר בנקיטת צעדי מנע משמעותיים. אנו סבורים כי על ועדות התכנון המקומיות והמחוזיות להירתם למאמץ וליישם בהחלטותיהן את עקרונות השמירה על שמירת השטחים הפתוחים, הכוללים שמירה על מינים, מיגור צמחייה פולשנית ונטיעות לביסוס הצומח המקומי. יש כאלו שמסתכלים אך ורק על ההיבט הכלכלי בכל הקשור למרכזי האחסון והמכלה הנ"מ צמחים כיום בשטח הנחל וזו לטעמי הסתכלות קצרת טווח, כי אם נשמור על משאבי הטבע שלנו ועל השטחים הפתוחים כמו במקרה שלנו נבחל הקישון, יש לכך ערכים ותועלות כלכליות ארוכות טווח. מטרופולין חיפה נמצא ליד בתי זיקוק ומת-קני תשתית לאומיים ולכן חשוב לנו מאוד להרחיב כמה שיותר את שטח הפארק הירוק והיחודי הזה לטובת הציבור. כדי לממש את חזון הפארק יש צורך בהחלטת ממשלה מתקצבת הכוללת מרכיבי הקמה ותחזוקה שוטפת".

יוסי סרוג'ון, ראש תחום תכנון ברשות מוסף ואומר: "באזור המרכז קיימים שני פארקי נחל גדולים - פארק אריאל שרון המשתרע על קרוב ל-8,000 דונם ולא רחוק ממנו, פארק הירקון המ-שתרע על קרוב ל-3,500 דונם. נכון להיום ועדות התכנון אישרו במורד נחל קישון פארק שישתרע על 950 דונם בלבד ואנו מבקשים להרחיב אותו בצורה משמעותית. ישנה חשיבות רבה לשמירת שטחים פתוחים איכותיים המשמרים את בתי הגידול היחודיים של מלחת הקישון ומהווים שטחי חלחול טבעיים התורמים לצמצום נזקי ההצפות. תושבי חיפה הם תושבים שווי זכויות במדינה ומגיעה גם להם ריאה ירוקה משמעותית ואיכותית. צריך לעשות כאן צדק חברתי וסביבתי".

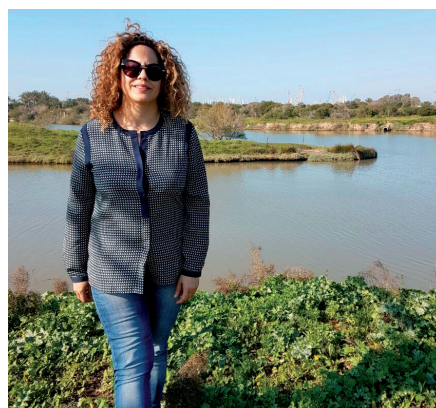
העירוני. לאחרונה בדקנו באמצעות מצלמה תר-מית את תופעת איי החום העירוני במורד נחל קישון, באזור המלחה אליו סמוכים שטחי אחסון מכולות ומחסנים לוגיסטיים של חברת נמלי יש-ראל, והממצאים לצערי לא הותירו מקום לספק".

מה גיליתם?

"בצילומים היה ניתן לראות בבירור הפרשי טמפרטורה של 18 מעלות בין השטחים הירוקים הפתוחים ובין משטחי האספלט והמכולות שפלטו חום רב. הטמפרטורה באזורים המכוסים בצמחייה הייתה כ-29 מעלות צלזיוס בעוד במשטחי המכר-לות האמירה הטמפרטורה לכדי 47 מעלות צלזיוס".

מה הפתרון לכך?

"באזור זה של מורד הנחל קיים צורך בהר-חקת מבני הענק של מרכזי האחסון וההמכלה ממרחב הנחל ויש לשמרו כאזור פתוח טבעי, נקי מסיכונים חומרים מסוכנים ומפעילות אינטנ-סיבית. יש לעשות זאת הן משיקולים אקולוגיים והידרולוגיים, הן משיקולי המאבק בתופעת איי החום העירוני ובהתחממות הכללית והן מה-צורך החשוב בפיתוח פארקים ושטחים פנאי ונופש בחיק הטבע, גם לטובת הציבור הרחב

שרון נסים על רקע מלחת הקישון, "האפנדיקס" | צילום: אלון בן מאיר, רשות נחל הקישון

ריפות ענק, גלי חום קיצוניים, שיטפון-נות כבדים, נמיסת קרחונים בקטבים, הצפות, בצורות ועוד. בשנה החולפת התמקדו כלי התקשורת בארץ ובעולם במגפת הקורונה והשלכותיה הקשות, אך מסתבר שלצד הקורונה המשיך לשגשג לו משבר נוסף וחמור לא פחות: משבר האקלים. המשבר מדיר שינה מעיני המומחים וממשלת ישראל אישרה לאח-רונה תוכנית פורצת דרך בהיקף של 15.5 מיליארד שקלים להתמודדות עם המשבר המאיים. ככל תוכנית ממשלתית ימים יגידו אם היא אכן תישם בשטח, אך מה שברור הוא שישנם כמה נושאים אקוטיים עימם צריכה הממשלה להתמודד בראשונה. "אחד מאלו נוגע לתופעת איי החום העירוניים, המתעצמת בשל ההתחממות הגלוב-לית והיא בעלת השפעה ניכרת על הטמפרטורה", מסבירה שרון נסים, מנכ"לית רשות נחל הקישון. "המרחבים העירוניים מתחממים במהלך היום יותר מאשר הסביבה המקיפה אותם ומתקררים לאט יותר בלילה. דבר זה נובע מאגירת החום במשטחים שמאפיינים את המרחב העירוני ויצירת חום על ידי פעילות בניינים, רכבים וכד'. בשל צפיפות הבינוי ישנה חסימה של תנועת האוויר ולכן מואט תהליך ההתקררות הטבעי על ידי הרוח".

פחות צמחיה - יותר חם

לדברי נסים, מחקרים שנעשו בארץ והשוו בין שכונות בתל אביב ובבאר-שבע הצביעו על פערים של 9 מעלות צלזיוס בין שכונות בעלות צמחיה רבה, לעומת שכונות בעלות צמחיה מועטה, כאשר הטמפרטורה הממוצעת בעיר הייתה גבוהה ב-3.6 מעלות בממוצע מהאזור הכפרי הסובב אותה. "שינויי האקלים משפיעים על המרחבים הפ-תוחים בישראל ובכללם נחל קישון וסביבותיו", היא אומרת. "שינויים אלה גורמים להתמעטות מיני צומח וחי, התפרצות מינים פולשים, שינויים באיכות המים וכמותם והגברת תופעת אי החום